

Głos Wielkopolski

CODZIENNE PISMO POLITYCZNO-INFORMACYJNE

Rok I

Poznań, sobota, 10 marca 1945

Nr 20

Rady narodowe na ziemiach wyzwolonych

Potężne i mistrzowskie zarazem ciosy Armii Czerwonej w tempie niebywałym w historii rozbiły hitlerowskie okopy na naszych ziemiach. Armia Czerwona zdobywa zgermanizowane od kilkuset lat, starodawne ziemie polskie, twierdzą junkierstwa i hitleryzmu, Prusy Wschodnie.

Na terenach wyzwolonych musi zawrzeć praca nad odbudową Polski Demokratycznej, opartej na szerokiej ludowej reprezentacji społeczeństwa — na radach narodowych. W ślad za bohaterką i zwycięską ofensywą Czerwonej Armii wyzwoleniczej i Wojska Polskiego rady narodowe, jako organa szerokiego samorządu terytorialnego i kontroli społecznej, pierwsze muszą podjąć ofensywę na polu odbudowy życia gospodarczego, w dziedzinie organizacji, administracji publicznej i realizacji reformy rolnej.

Na tych natomiast terenach, gdzie z braku inicjatywy miejscowego społeczeństwa, organizacji politycznych i społecznych rady narodowe nie powstały — całokształt zagadnień organizacyjnych spocznie w rękach specjalnych pełnomocników Rządu Tymczasowego Rz. P. względnie wojewodów i starostów.

Naczelne hasło, wokół którego ogniskować się będą wysiłki całego społeczeństwa w tym wielkim dla nas momencie historycznym, musi brzmieć:

„Natychmiastowa odbudowa demokratycznej państwowości polskiej w dziedzinie politycznej, społecznej, gospodarczej i kulturalnej”.

Rozgraniczenie uprawnień i podział czynności w tej akcji odbudowy państwa następuje z chwilą zaistnienia na danym terenie właściwych organów administracji publicznej, rad narodowych, organizacji politycznych, społecznych i zawodowych.

W wielu ośrodkach wyzwolonych ziem Rzeczypospolitej istniały w okresie okupacji hitlerowskiej zakonspirowane rady narodowe, kierujące walką podziemną z okupantem.

Członkowie podziemnych rad narodowych wchodzi w pierwszym rzędzie przed innymi delegatami w skład powstających rad narodowych na mocy ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 11 września 1944 r.

Decydujący wpływ na pełne ukształtowanie się i skład osobowy rad narodowych powinny wywrzeć w dzisiejszych warunkach partie polityczne w oparciu o masy ludowe, pod kontrolą społeczną wieców i zebrań chłopskich, robotniczych i pracowniczych.

Reprezentować społeczeństwo na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim oraz krajowym — mogą tylko tacy delegaci, którzy dają pełną gwarancję, że będą „rzetelnie pracować dla dobra Narodu Polskiego, stać na straży jego praw demokratycznych...”

Taka jest osnowa ślubowania radnego i poprzez zdecydowaną postawę

Zwycięski napór wojsk radzieckich

Niemcy ponoszą klęski na wszystkich frontach

Komunikat Radzieckiego Biura Informacyjnego z dnia 7 marca:

Wojska 2-go Frontu Białoruskiego 7 marca zdobyły w walce miasta Gniew (Mewe) i Starograd (Preussisch Stargard) — ważne punkty oporu Niemców na przedpolach Gdańska oraz w walkach zajęły ponad 200 innych miejscowości, wśród nich wielkie miejscowości Saaben, Pinschin, Liniewo, Olpuch, Dzimianen, Sommin, Rekow, Lublen, Treblin, Bartin, Zollbrueck, Alt-Bewersdorf, Alt-Schlavin, Damshagó, Neuwasser.

Wojska 1-go Frontu Białoruskiego, kontynuując natarcie, 7 marca szturmem zdobyły miasta Gollnow, Stepenitz i Massow, ważne punkty oporu Niemców na przedpolach Szcze-

cina oraz w walkach zajęły ponad 50 innych miejscowości, wśród nich Waldiwenow, Fritow, Jassow, Laatzig, Sager, Paulsdorf, Schnetzendorf, Amalienhof.

Wojska Frontu zakończyły likwidację okrażonego ugrupowania nieprzyjaciela na południe od miasta Schiefelbein. Według wstępnych danych w rejonie tym wzięto do niewoli ponad 8000 niemieckich żołnierzy i oficerów i zdobyto wielką ilość broni i materiałów wojennych. Wśród jeńców znajduje się dowódca 10. niemieckiego korpusu, generał leutnant Krappe wraz z swoim sztabem.

Wojska 2-go Frontu Ukraińskiego, łamiąc opór nieprzyjaciela w ciężkich warunkach górzysto-lesistego te-

renu w pasie Karpackim, 7 marca zdobyły na terytorium Czechosłowacji miasto Banska Sztiawnica — silny punkt oporu Niemców oraz w walkach zajęły miejscowości Saša, Babina, Kollpachi, Godnisha, Gwozdnicza.

Na Węgrzech, na północny wschód i na południe od jeziora Balaton, wojska nasze odpierały ataki wielkich sił piechoty i czołgów nieprzyjaciela.

Na pozostałych odcinkach frontu działania zwiadowców; w szeregu punktów toczyły się walki o charakterze lokalnym.

6 marca na wszystkich frontach uszkodzono i zniszczono 149 niemieckich czołgów. W walkach powietrznych i ogniem artylerii przeciwlotniczej zestrzelono 29 samolotów nieprzyjaciela.

Marszałek Tito

tworzy nowy rząd Jugosławii

Belgrad (TASS). Rada regencyjna zatwierdziła 5 marca dymisję królewskiego rządu jugosłowiańskiego. Antyfaszystowskie Wiecze zatwierdziło wczoraj ze swej strony dymisję Komitetu Narodowego.

Rada regencyjna powierzyła marszałkowi Tito misję utworzenia nowego rządu.

Nowy rząd w Rumunii

Bukareszt (TASS). W Rumunii został powołany do życia nowy rząd. Premierem rządu jest doktor Petre Groza, jego zastępcą i jednocześnie ministrem spraw zagranicznych — George Tatarescu, ministrem obrony — Wasilin Raszkanu, ministrem sprawiedliwości — Lukrecjusz Patrascanu.

Ośrodki przemysłowe Niemiec pod gradem bomb

London, 8. 3. — 2000 ciężkich bombowców bombardowało wczoraj linie kolejowe biegnące do Nadrenii i Zagłębia Ruhry oraz 6 miast za frontem. Bombardowano Kassel i stocznice łodzi podwodnych „Bloo i Voss” w Hamburgu oraz 7 wytwórni płynnego paliwa. Lotnictwo amerykańskie z Włoch w skoordynowanym działaniu z wojskami radzieckimi, bombardowało miejscowości na granicy węgierskiej, położone o 100 km od linii rosyjskich. Jednocześnie bombardowano linie kolejowe na Brennerze. W nocy samoloty angielskie „Moskito” po raz 17-ty z rzędu bombardowały Berlin.

Gdańsk w zasięgu artylerii

Moskwa, 8. 3. — Radzieckie Biuro Informacyjne donosi, że wojska marszałka Rokossovskiego, posuwając się naprzód wzięły do niewoli ponad 2000 jeńców i zbliżyły się do Gdańska na odległość 20 km.

Na przedpolach Szczecina

Moskwa, 8. 3. — Radzieckie Biuro Informacyjne komunikuje, że wojska marszałka Żukowa zajęły ponad 60 miejscowości, wzięły do niewoli większą ilość żołnierzy i oficerów i znajdują się w odległości 13 km od Szczecina.

Ren sforsowany

Ostatnia zaporą naturalną na granicy Niemiec przelamana — Artyleria amerykańska ostrzeliwuje Koblencję — Połowa miasta Bonn w rękach sprzymierzonych

London, 9. 3. — Jak donosi Kwatery Główna wojsk sprzymierzonych rzeka Ren została sforsowana między Bonn a Koblencją. Zdobyto ogromne składnice amunicyjne i zaopatrzeniowe. Przyczółek po drugiej stronie Renu coraz więcej się rozszerza i znajduje się obecnie poza zasięgiem artylerii nieprzyjacielskiej. Przeprawa odbywa się bez przeszkód. Zdobyto, oprócz materiału, ogromną ilość jeńców. Nieprzyjaciel zaskoczony stawiał bardzo słaby opór.

Artyleria amerykańska ostrzeliwuje miasto Koblencję. Połowa miasta Bonn znajduje się w ręku sprzymierzonych.

Jak donoszą korespondenci pism londyńskich — Ren został sforsowany w środę po południu w miejscowości Remagen (na południe od Bonn) — gdzie wojska hitlerowskie nie zdążyły zniszczyć mostu na Renie.

oraz kontrolę miejscowego społeczeństwa należy wykluczyć z góry jakiegokolwiek próby przedostania się do rad elementów wrogich demokracji, przedstawicieli tradycji sanacyjnych, obszarników itp.

A zatem nie ma miejsca w radach narodowych dla działaczy N. S. Z. oraz dla tych działaczy AK, którzy w dzisiejszych przełomowych czasach oglądają się jeszcze na t. zw. „londyńczyków” i ich krajowe agentury.

W radach nie zjawi się, jak niegdyś, obszarnik lub jego sprzyśnięci agenci, a klika obszarników nie będzie wywierała decydującego wpływu na sprawy publiczne wsi.

Na wsi weźmie w swe ręce sprawy ogólnogospodarcze Związek Samopomocy Chłopskiej, który od chwili swego powstania to jest od paru tygodni,

Korespondenci podkreślają, że Niemcy otrzymali druzgocący cios w najważniejsze ośrodki gospodarcze i przemysłowe. Stracili największe cynkownie w Stolbergu, najwyższą produkcję stali szlachetnej w Weisswalle i połowę produkcji margaryny w Krefeld.

Grecy zdobyli wyspę Milos

London, 8. 3. — Jak donoszą z Aten, wojska greckie zdobyły wyspę Milos, biorąc cały garnizon niemiecki wraz z dowódcą do niewoli.

Xanten zdobyty

London, 8. 3. — Jak donosi komunikat Kwatery Głównej — 1-sza armia kanadyjska zdobyła Xanten i osiągnęła zachodni brzeg Renu.

wykazal w wielu ośrodkach żywiłowy rozrost i niewątpliwie na terenach nowo-wyzwolonych zajmie także poczesne miejsce obok przedstawicieli partii politycznych w radach narodowych.

Bieg wydarzeń idzie w zawrotnym tempie; wysuwa się przed rady szereg niezmiernie pilnych doraźnych zadań w organizacji życia zbiorowego, przede wszystkim w zakresie: zabezpieczenia mienia publicznego na terenach wyzwolonych, współdziałania w organizacji aprowizacji ludności miast itp.

Aby te doraźne zadania zrealizować, rady muszą jak najrychlej powstać w składzie tymczasowym, po kilka (gminy wiejskie) kilkanaście osób, a później uzupełnić stopniowo swój skład przy pełnym oparciu się o masy ludowe.

Jan Kuśmierk

Włochy uznały rząd czechosłowacki

Londyn, 8. 3. — Jak donoszą z Rzymu, rząd włoski nawiązał stosunki dyplomatyczne z rządem czechosłowackim. Przedstawicielem rządu czeskiego w Rzymie będzie Władysław Waniek.

Iran w stanie wojennym z Japonią

Teheran, (TASS). Na posiedzeniu Medżlisa premier Bajat oświadczył, że Iran znajduje się w stanie wojny z Japonią.

Rozpaczliwy opór hitlerowców na zachodzie

Londyn, 8. 3. — Jak donosi Kwartera Główna wojsk sprzymierzonych, 1-sza armia kanadyjska posuwając się na Xanten, natrafia na zdecydowany opór cofających się oddziałów niemieckich. Wojska amerykańskie broniąc przyczółka przed Saarą, odparły wczoraj 5 kontrataków niemieckich.

Tempo... tempo...

Londyn, 8. 3. — Prasa londyńska poświęca dużo miejsca ofensywie wojsk sprzymierzonych na zachodzie. Autorzy artykułów jednogłośnie podkreślają niebywały rozmach i tempo w przeprowadzaniu zamierzonych planów. Jako jeden z czynników decydujących o powodzeniu w tej operacji były oddziały zmotoryzowane generała Pattona — które wykonały błyskawiczne natarcie, przebijając się dalej na tyły nieprzyjaciela.

Dokument historyczny

Moskwa, 8. 3. — Na ekranach kin w Moskwie pojawił się film z Konferencji Krymskiej. Prasa radziecka nazywa go „dokumentem historycznym”.

W Czechosłowacji zdobyto Szczawnicę Bańską

Moskwa, 8. 3. — Radzieckie Biuro Informacyjne donosi, że wojska radzieckie pomimo trudnego terenu i silnego oporu, zdobyły Szczawnicę Bańską, atakując ją od południa i południowego wschodu. Walki o zdobycie Szczawnicy, która była silnym punktem oporu i broniono jej rozpaczliwie, trwały całą noc.

Armia marsz. Rokossowskiego o 40 km od Gdańska

Moskwa, 8. 3. — Jak donosi Radzieckie Biuro Informacyjne, oddziały marsz. Rokossowskiego posuwając się w zwycięskim pochodzie naprzód — zajęły miejscowość Liniewo, położoną o 40 km na południe od Gdańska.

Po Rheinbergu — Rheinbach

Londyn, 8. 3. — Jak donosi Kwartera Główna wojsk sprzymierzonych, zajęte zostało miasto Rheinbach, położone na południowy zachód od Bonn.

Kto ich nie bije!

Londyn, 8. 3. — Według wiadomości z frontu włoskiego, wojska brazylijskie zdobyły miasto Castel-Nuovo.

HUMOR

Chemia nawozów sztucznych

Tryumf polskiej chemii jeszcze nie wietrzył: umieliśmy azot dostawać z powietrza, a dzisiaj świat cały spogląda ze zgrozą jak to z mgły londyńskiej wydobywa... ozon.

Instrukcja o organizowaniu rad narodowych

na ziemiach wyzwolonych spod niemieckiej okupacji

§ 1. Rady narodowe, jako szeroka demokratyczna prezentacja społeczeństwa, mają urzeczywistnić odbudowę państwowości polskiej w oparciu o współpracę organizacji politycznych oraz zrzeszeń zawodowych i społecznych.

§ 2. Rady narodowe mają powstać w każdej gminie wiejskiej, w każdym mieście i powiecie (w granicach administracyjnych tych jednostek sprzed 1 września 1939 roku) oraz w każdym województwie — niezwłocznie po wyzwoleniu danych terenów, aby natychmiast przystąpić do odbudowy administracji publicznej życia gospodarczego i przeprowadzenia reformy rolnej.

§ 3. W okresie przejściowym, do chwili powołania właściwych organów administracji publicznej, rady narodowe pełnią najpilniejsze i konieczne funkcje władz wykonawczych (zarządów gmin wiejskich i miejskich, starostw i województw). Normalnie jednak, po utworzeniu właściwych organów administracji publicznej do zakresu działania rad narodowych należy (art. 8 Ust.):

1. planowanie działalności publicznej, w szczególności ustalanie budżetu oraz planowanie świadczeń w naturze,
2. kontrola działalności organów wykonawczych (państwowych i samorządowych) z punktu widzenia legalności, celowości i zgodności z zasadniczą linią działalności krajowej rady narodowej,
3. powoływanie wykonawczych organów samorządowych (wybór wójtów, burmistrzów, członków wydziałów wojewódzkich i powiatowych),
4. zawieranie umów w sprawie zaciągnięcia pożyczki, zbycia, zmiany lub obciążenia majątku nieruchomego.

§ 4. Udział w tworzeniu rad narodowych biorą: stronnictwa polityczne, związki zawodowe, Związek Samopomocy Chłopskiej oraz inne zrzeszenia zawodowe i społeczne, które zgłaszają swoją działalność we właściwych organach Rządu Tymczasowego i stoją na gruncie Konstytucji marcowej z 1921 r.

§ 5. Członkowie rad narodowych z okresu konspiracji wchodzi w pierwszym rzędzie w skład nowopowstałych rad narodowych.

§ 6. Do rady narodowej gminy wiejskiej winni wchodzić także przedstawiciele robotników folwarcznych po jednym z każdego większego majątku ziemskiego, podlegającego parcelacji na podstawie ustawy o reformie rolnej, bowiem rozparcelowany majątek będzie faktycznie gromadą wiejską na równi z innymi gromadami.

§ 7. Ze względu na żywiołowy i masowy rozwój Związku Samopomocy Chłopskiej na terenach wyzwolonych spod okupacji w 1944 roku i uzasadnione przewidywanie, że taki proces rozwojowy nastąpi na terenach ostatnio wyzwolonych — należy zarezerwować odpowiednią liczbę mandatów dla tego związku w radach gminnych, powiatowych i wojewódzkich.

§ 8. Delegatami do rad narodowych mogą być osoby, które brały lub biorą czynny udział bądź w walce zbrojnej z okupantem, bądź w cywilnej akcji samoobrony i oporu, włączając w to akcję propagandową, bądź też w akcji odbudowy państwowości polskiej w zakresie politycznym, społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, o ile ukończyły 21 lat życia.

Nie mogą być delegatami osoby obciążone zarazem współdziałaniem z okupantem niemieckim w jego walce z narodem polskim, bądź też udziałem w walce bratobójczej z niepodległościowcami, organizacjami demokratycznymi.

§ 9. Ze względu na konieczność jak najszybszego brania udziału rad narodowych w życiu publicznym mogą one i z reguły powinny rozpoczynać swoją działalność w składzie liczebnie mniejszym niż to przewiduje ustawa o radach narodowych (np. rady gminne mogą być tymczasowo organizowane w składzie kilku osób, rady powiatowe i wojewódzkie w składzie kilkunastu osób).

§ 10. W okresie 30-tu dni od chwili wyzwolenia spod okupacji rady narodowe (tymczasowo niepełne) dostosują swój skład liczebny i organizację do zasad ustawy o radach narodowych.

§ 11. Po pełnym ukonstytuowaniu się rady narodowe wybierają ze swego grona prezydium, złożone z przewodniczącego, jego zastępcy oraz 3-ch członków (art. 13

ustawy). Rady niepełne (o tymczasowym składzie p. 8 niniejszej instrukcji) powołują niepełne prezydium z 3-ch osób (przewodniczący, zastępca i sekretarz).

§ 12. Ustawowa liczba członków rad narodowych wynosi:

- a) gminnych co najmniej 12 i nie więcej niż 30 osób,
- b) miejskich — od 12 do 72 osób w zależności od liczby mieszkańców,
- c) powiatowych — 50 osób,
- d) wojewódzkich oraz w miastach: Warszawie i Łodzi — 100 osób.

§ 13. Przykładowo dla orientacji podaje się normalny sposób podziału 50 mandatów w powiatowej radzie narodowej:

- a) członkowie rady zakonspirowanej — 8 osób (art. 4 p. 1 ustawy),
- b) delegaci gmin wiejskich i miejskich z grona prezydium 15 os. (z 13 gmin wiejskich i 2 miast po 1 delegacie — art. 6 § 2),
- c) ustalona przez prezydium liczba przedstawicieli zrzeszeń zawodowych i społecznych — 7 osób (art. 5 § 2) nie może przekraczać jednak 1/5 ogółu członków powiatowej rady narodowej (art. 5 § 3),
- d) kooptowani na wniosek prezydium przedstawiciele 3 osoby (art. 4 p. 5), jednak nie więcej niż 1/5 ogółu członków powiatowej rady narodowej (art. 6 § 3),
- e) a zatem pozostaje 17 mandatów, które obsadzają organizacje polityczne na podstawie porozumienia się między sobą ich instancji kierowniczych względnie pełnomocników.

Uwaga: Centralna Komisja Porozumiewawcza Stronnictw Demokratycznych, Stronnictwa Ludowego, Polskiej Partii Robotniczej, Polskiej Partii Socjalistycznej i Stronnictwa Demokratycznego ustaliła ogólną zasadę:

- a) Delegowanie do wojewódzkich, powiatowych i gminnych rad narodowych ze Stronnictwa Ludowego, Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Partii Socjalistycznej odbywać się winno na zasadach parytetu (podział mandatów liczbowo równy), a liczba delegowanych ze Stronnictwa Demokratycznego winna być ustalona przez miejscową Komisję Porozumiewawczą wszystkich stronnictw.
- b) W radach narodowych miejskich delegowanie ze strony PPS i PPR winno być również dokonywane na zasadzie parytetu, natomiast delegowanie ze Stronnictwa Ludowego na podstawie uchwały miejscowej komisji porozumiewawczej wszystkich stronnictw.
- c) W wypadkach, gdy na danym terenie nie istnieje którekolwiek z wymienionych stronnictw demokratycznych, miejscowe międzypartyjne komisje porozumiewawcze winny sprawę tę rozpatrzyć i dokonać odpowiednich zmian.

§ 14. Przy organizowaniu rad narodowych współpracują grupy operacyjne powołane do organizowania przemysłu i przeprowadzania reformy rolnej jednak pod ogólnym kierownictwem i z upoważnienia właściwego wojewódzkiego lub powiatowego Pełnomocnika Rządu Tymczasowego.

§ 15. Na wstępie akcji organizacyjnej należy zwołać wiec ludności z jak najliczniejszym udziałem przedstawicieli stronnictw politycznych; wysunąć na tym wiecu hasło utworzenia rad narodowych, przedstawić ich ogólne cele i zadania oraz najważniejsze doraźne problemy, zwłaszcza kwestię realizacji reformy rolnej.

§ 16. Konkretnie zagadnienia organizacyjne rad narodowych należy omówić z przedstawicielami miejscowych organizacji politycznych, związków zawodowych na wspólnej konferencji. Jeśli na danym terenie nie istnieje organizacja polityczna, sprawy organizowania rad należy omówić z najbardziej czynnymi, społecznie uświadomionymi i szanowanymi obywatelami, wyszukując oczywiście ludzi zasłużonych dla sprawy polskiej i demokracji, a unikając ludzi związanych z sanacją i chwiejnych.

§ 17. W akcji organizacyjnej należy zapoznać się z następującymi ustawami i publikacjami:

- a) ustawa Krajowej Rady Narodowej z dnia 11 września 1944 roku o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. Nr 5 poz. 22 — broszura),

- b) dekret z dnia 23 listopada 1944 r. o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 14 poz. 74),
- c) Manifest Lipcowy PKWN z 1944 roku,
- d) Odezwa Rządu Tymczasowego Rzeczypospolitej Polskiej do ludności na terenach wyzwolonych z m. stycznia 1945 r.,
- e) czasopismo „Rada Narodowa” Nr 14 z 1944 r., oraz Nr 1 i 2 z 1945 r. (art. o radach narodowych).

§ 18. Dla terenów t. zw. „przyłączonych do Rzeszy”, a obecnie wyzwolonych i dalej na zachód położonych obszarów będzie wydana osobna uzupełniająca instrukcja.

Pierwsze porozumienie walutowe

Sztokholm, 8. 3. — Jak donosi prasa szwedzka, między Anglią a Szwecją nastąpiło porozumienie walutowe. Pisma zaznaczają, iż stanowi to ważne wydarzenie w dziedzinie unormowania handlu europejskiego.

Nigdzie się nie ukryją

Sztokholm, 8. 3. — Jak donosi prasa szwedzka, w wyniku nalotu, dokonanego przez lotnictwo sprzymierzonych na port Horten w Norwegii — zostało zniszczonych kilkanaście statków niemieckich.

Odbudowa portów włoskich

Bari (Polpress). We Włoszech przystąpiono do odbudowy portów. Na odbudowę portu Neapolu przeznaczono dwa miliardy lirów.

20-letnia kontrola Niemiec powojennych

New York (Polpress). Pismo „Fortune” zamieszcza wyniki ankiety na temat, jak należy potraktować Niemcy po wojnie. Opinia społeczna domaga się 20-letniej kontroli Niemiec powojennych.

Największa kopalnia rudy odbudowana

W Zagłębiu Krzyworońskim została odbudowana jedna z największych kopalń, kopalnia im. Kirowa. Ponieważ była ona silnie zdewastowana przez Niemców, odbudowa jej wymagała wiele pracy. Zbudowano nowy kafer, urządzono hale maszynowe oraz inne zabudowania na powierzchni.

Kopalnia im. Kirowa dała już pierwsze tysiące ton rudy.

Gazopismo literacko-artystyczne „Zdroje”

Dowodem normalizacji stosunków w naszym mieście jest między innymi ożywiony ruch w sferach artystyczno-literackich. Pomimo że szeregi literatów, plastyków, muzyków i artystów zostały znacznie przerzedzone w czasie trwania okupacji niemieckiej, pozostali w szeregach artyści nie opuścili rąk i z energią zabrali się do pracy organizacyjnej oraz twórczej.

Na naszym terenie powstało pierwsze pismo literacko-naukowe „Zdroje”, które ma być przeglądem sił i możliwości świata kultury i sztuki. Redakcja pisma zwraca się — za naszym pośrednictwem — do wszystkich literatów i artystów o nawiązanie kontaktu i współpracy na łamach pisma. Adres Redakcji: Poznański Urząd Wojewódzki — Wydział Kultury i Sztuki „Zdroje”, ul. Kossaka 9 m. 7.

Przywróćmy Poznaniowi jego odwiecznie polski charakter

Rozwój szkolnictwa wielkopolskiego

W Poznaniu otwarto dalszych osiem szkół powszechnych — Wydanie czytanek zeszytowych — Dożywianie młodzieży. Kursy dokształcające dla dorosłych — Szkoły zawodowe na prowincji — Nauczycieli brak — Entuzjazm młodzieży dla nauki

Od kuratora Poznańskiego Okręgu Szkolnego, ob. mgra Karola Strzałkowskiego, dowiadujemy się ciekawych szczegółów, dotyczących prac, przeprowadzanych nad wskrzeszeniem i rozwojem szkolnictwa wielkopolskiego.

I tak w Poznaniu otwarto dalszych osiem szkół powszechnych. Ogólna ich liczba wynosi obecnie 16 i obejmuje swym zasięgiem wszystkie dzielnice miejskie. Około osiem tysięcy dzieci pobiera już normalną naukę. Największe trudności nauczania, spowodowane brakiem podręczników stara się pokonać nowo utworzona Komisja Redakcyjna Podręczników, której zadaniem jest opracowanie i wydanie w najbliższym czasie specjalnych czytanek zeszytowych. Temat do tych czytanek zaczerpnięty zostanie m. i. ze sprawozdań omawiających powitanie żołnierzy polskich na ziemi wielkopolskiej oraz z zebranych informacji o sposobach uprządkowania i urządzania klas szkolnych przez uczącą się młodzież.

Powodowane troską o zdrowie dzieci, zwróciło się Kuratorium do ob. Prezydenta Miasta oraz do Wojewódzkiego Urzędu Aprowizacyjnego z prośbą o pomoc w dożywianiu dzieci. Pomoc ta ograniczać się będzie chwilowo do rozdawania między dzieci racji chlebowych, bez względu na to, czy ich rodzice są zatrudnieni.

W Poznaniu czynne są obecnie cztery gimnazja. Napływ młodzieży do szkół średnich jest jednak tak wielki, że zachodzi potrzeba otwarcia dalszych uczelni. Najprawdopodobniej powstaną jeszcze dwa gimnazja: jedno żeńskie i jedno męskie.

Organizuje się również kursy dokształcające dla dorosłych, głównie dla starszej młodzieży, która w czasie okupacji nie miała możliwości ukończenia nauki w szkołach powszechnych. Nauka na tych kursach odbywać się będzie po południu i w godzinach wieczornych. Otwarcie kursów uzależnione jest od przesunięcia godzin policyjnych w naszym mieście.

Na prowincji szkoły powszechne otwarte są we wszystkich powiatach. Nieliczne miejscowości są pozbawione szkół, przeważnie wskutek braku sił nauczycielskich, rzadziej z powodu braku lokalu.

Otwarcie szkół średnich na prowincji jest kwestią najbliższych tygodni a niejednokrotnie — dni. Czynne już są: gimnazjum i liceum w Ostrowie, gimnazjum w Szamotułach, a za dni parę w Kaliszu.

Szkoły zawodowe zorganizowały się w

Lesznie, Ostrowie, Kaliszu i Gnieźnie. Szkoły tego typu powstaną we wszystkich tych miejscowościach, w których były przed wojną.

Jedyną bolączką jest sprawa kształcenia nowych kadr nauczycieli. Na tym odcinku praca postępuje opornie. Kuratorium dołoży jednak wszelkich starań, aby na terenie naszego województwa powstało kilka liceów pedagogicznych.

W obecnym czasie zatrudnia się w szkolnictwie siły wykwalifikowane oraz pomocnicze. Od ostatnich wymaga się co najmniej tak zwanej małej matury. We wyjątkowych przypadkach, gdy kandydat wykazuje szczególne zamiłowanie i zdolności pedagogiczne a nie może wykazać się odpowiednim wykształceniem, przyjęty zostaje pod warunkiem dalszego kształcenia. Pociągającym jest fakt powrotu wielu nauczycieli z miejsc wygnania lub z niewoli. Przybywają również fachowe siły zza Bugu i dawnych wschodnich rubieży. Nauczycielstwo tutejsze rozmieszcza się w miarę moż-

ności na dawnych posadach lub w miejscowościach, w których pracowało przed wojną.

Współpraca i koleżeńskie zrozumienie wzajemnych potrzeb między nauczycielstwem wielkopolskim znajdują swój wyraz w pomocy aprowizacyjnej, zorganizowanej przez pedagogów z prowincji na rzecz miejskich kolegów. Przesyłane produkty rozdziela się rodzinom nauczycieli-pogorzalców i wszystkim znajdującym się w ciężkich warunkach.

W końcu godnym zanotowania jest fakt, że w pracach nad zorganizowaniem i uprządkowaniem szkół współdziała sama młodzież. Entuzjazm młodych adeptów nauki, z jakim zgłaszają się i zaczynają pracę nad własnym rozwojem umysłowym jest niebywały. Świadczy to, że młodzież polska przetrwała okres niewoli nie zarażając się jadłem germańskim i pozostała duchowo silna. Z rzesz tej dziarskiej młodzieży wyrośnie pokolenie prawdziwie wartościowych obywateli.

Stołówki praktycznym rozwiązaniem trudności aprowizacyjnych

Bodaj że najbardziej palącym zagadnieniem chwili bieżącej, zagadnieniem zarazem najtrudniejszym do rozwiązania, jest sprawa aprowizacji ludności. Problem ten jest przede wszystkim aktualny w Poznaniu, wielkim skupisku ludzkim, zniszczonym przy tym w dużym stopniu przez działania wojenne. Ale również i w mniejszych miastach i osadach, przez które przeszła pożoga wojenna, sytuacja wygląda nie różowo. Ponieważ — niezależnie od ofiar wojny, objętych Opieką Społeczną — zaopatrzyć w żywność należy w pierwszym rzędzie osoby pracujące, przeto troska o zaopatrzenie pracowników ciąży na kierownikach zakładów pracy. Wyprobowanym sposobem rozwiązania ciężkiego dylematu jest zorganizowanie przez zakład pracy stołówek, wydającej posiłki po cenach urzędowych. Prócz zakładów pracy stołówki takie organizować mogą związki zawodowe.

Odnosnie stołówek istnieją pewne przepisy. Nad przestrzeganiem tych przepisów czuwają miejskie wzgl. państwowe wydziały aprowizacyjne, które też udzielają zezwoleń na otwarcie stołówek, wykonują nad nimi nadzór fachowy, zatwierdzają ceny itd. Ze stołówek korzystać mogą wszyscy pracujący zaliczeni do I i II kategorii, a za zgodą zarządów stołówek także i członkowie rodzin. Jest to szczególnie ważne w Poznaniu samym, gdzie ze względu na

brak gazu i szczupłe zapasy opalu gotowanie indywidualne jest bardzo utrudnione. — Stołówki powinny prowadzić imienny wykaz stołowników, przy czym w różnych instytucjach należy w wykazie przy nazwisku również podać zakład pracy.

Istnieją dwa rodzaje stołówek, stołówki dające całkowite utrzymanie i stołówki dożywianie, wydające tylko jeden posiłek dziennie. W związku z wprowadzeniem w najbliższym czasie systemu kartkowego nadmienić wypada, że osoby korzystające z całkowitego utrzymania w stołówce, tracą prawo do wszystkich kuponów żywnościowych. Osoby, pobierające tylko jeden posiłek, oddają połowę miesięcznego kuponu na mięso, tłuszcz, mąkę i kaszę oraz kartki na taką ilość chleba, jaką faktycznie w ciągu miesiąca w stołówce otrzymują. Jedynie dzieci dożywiane w szkole oraz kolejarze i pocztowcy ruchu w przejeździe żadnych kuponów nie oddają.

Za pobrane od stołowników kupony stołówek otrzymują z wydziałów aprowizacyjnych odpowiednie produkty żywnościowe. Poza tym otrzymują jeszcze przydział dodatkowy, którego wysokość zależy od stanu miejscowych zapasów. W każdym razie przydział dodatkowy nie może przekraczać następujących norm:

10 g mąki pszennej, 10 g kaszy, 10 g podrobów, 5 g tłuszczu, 30 g strączków, 150 g jarzyn, 5 g cebuli, 5 g soli, 10 g cukru, 0,5 g drożdży, 1/64 litra octu, 10 g kawy zbożowej na 1 stołownika dziennie, oraz 100 kg ziemniaków — na 8 miesięcy na osobę.

Przydział prowiantów stołownikom powinien odbywać się następująco:

Nie później niż 3-go każdego miesiąca zarząd stołówki składa do odpowiedniego wydziału aprowizacyjnego

a) zapotrzebowanie na prowiant na bieżący miesiąc w postaci pobranych kuponów,

b) zapotrzebowanie na przydział dodatkowy.

Zarząd stołówki wzamian za odcięte kupony wydaje wszystkim stołownikom karty stołówek.

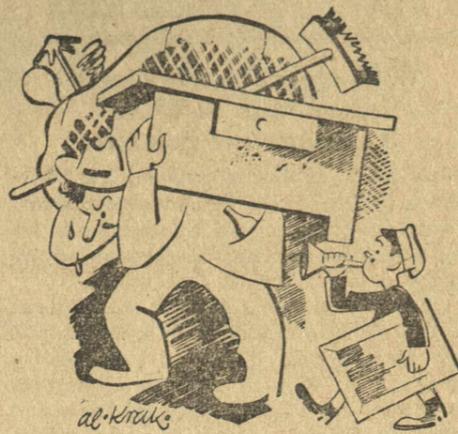
Zamiast karty stołkowej może służyć normalna karta żywnościowa, opieczetowana na odwrocie przez zarząd zakładu stołówki lub zakład pracy (o ile stołówka nie posiada pieczęci).

Stołówki obowiązane są: zaprowadzić księgi kontrolne przychodu towarów z przydziałów dodatkowych i kuponów kart żywnościowych; prowadzić codzienną kontrolę artykułów wydawanych z magazynu do kuchni, poświadczonych podpisami wydającego, odbierającego i kucharki; prowadzić codzienną ewidencję wydanych porcji obiadowych; zabezpieczyć magazyny przed kradzieżą; wydawać obiady codziennie tym osobom, które uprzednio zostały zarejestrowane i oddały odpowiednie kupony kart żywnościowych.

Wszystkie remanenty artykułów muszą być w magazynie każdej chwili gotowe do kontroli.

Stołówkom nie wolno wydawać obiadowych i przyjmować kuponów kart żywnościowych z innych miast oraz sprzedawać artykułów pochodzących z przydziałów i wymieniać kuponów kart żywnościowych na inne.

Każda stołówka dysponuje pewnymi ilościami odpadków kuchennych. Tych odpadków marnować nie można i nie wolno. Stanowią one cenny materiał karmny dla świń. W dobrze rozumianym interesie społecznym wskazanym jest by przy każdej stołówce zaprowadzić własną hodowlę świń. O ile to będzie niemożliwe, oddawać należy wszystkie odpadki dla istniejących hodowli.

Mieszczanie

Nie po to wyrwano z ust niemieckie kneble,
Nie po to zerwano kajdany i kraty,
Abyście co dzień żarli się o meble
I połowania robili na graty.

Gdy chcesz mieć salon i tuzin kucharek,
Gdy od chciwości głowa ci się kręci,
Wspomnij dymiący i krwawy Majdanek,
Wspomnij niemiecką katownię — Oświęcim!

Wspomnij tych, których zamęczyli Niemcy,
Tych, co skonali w obozach potwornych,
Wspomnij tych, którzy już nie wrócą więcej,
Którym nie trzeba twych mieszkań
wytwornych.

Ty nie zginałeś. Ty miej na uwadze
W chaosie mieszkań i meblowej troski:
Niech szum i hałas ciągłych przeprowadzek
Nie zgłuszy w tobie zewu nowej Polski.

Przydział ogródków działkowych

Oddział Zieleni i Ogrodów Miejskich (Referat Ogrodów Działkowych) zawiadamia tych, którzy złożyli podania o przydział ogródków działkowych, iż wnioski są częściowo załatwione i spis przydzielonych ogródków umieszczony będzie od dnia 12 bm na następujących tablicach informacyjnych: 1) u wejścia do Kolonii im. Chociszewskiego (ul. Palacza i Chociszewskiego), 2) u wejścia do Kolonii przy ul. Palacza (ul. Palacza i ul. Jasnogórska), 3) u wejścia do Kolonii przy ul. Belwederskiej (ul. Pogodna i ul. Słoneczna), 4) u wejścia do Kolonii przy ul. Reymonta (ul. Chociszewskiego i ul. Taborowa), 5) u wejścia do Kolonii im. Sienkiewicza (Górna Wilda 127), 6) u wejścia do Kolonii im. Patr. Jackowskiego (ul. Wspólna), 7) u wejścia do Kolonii im. Kopczyńskiego (ul. Kopczyńskiego).

Poświadczenia do objęcia działek w wyżej wymienionych koloniach, należy odbierać od dnia 12 bm, w Dziale Ogrodów Działkowych Wydział Techniczno-Budowlany Zarządu Miejskiego ul. Dąbrowskiego 12, pokój 88. Wniosków na powyższe kolonie już się nie przyjmuje.

Dyrekcja Oddziału Zieleni i Ogrodów Miejskich informuje, że nie zdołała obdzielić ogródkami wszystkich wnioskodawców, gdyż wiele kolonii uległo przez czas okupacji całkowitemu względnie częściowemu zniszczeniu, zaś ilość ogródków do wydzierżawienia jest niewspółmiernie mała w stosunku do ilości reflektantów. W najbliższym czasie zostaną założone nowe kolonie ogródków działkowych.

Rejestracja studentów wydziału lekarskiego

W związku z bliskim uruchomieniem Wydziału Lekarskiego, Uniwersytet Poznański przeprowadza rejestrację studentów Wydziału Lekarskiego oraz kandydatów na ten Wydział.

Zgłoszenia przyjmuje się w gmachu Sekretariatu przy ulicy Słowackiego 20 na I piętrze, pokój 11. Należy przynieść ze sobą krótki życiorys, metrykę urodzenia, świadectwo dojrzałości względnie indeks i inne dowody odbytych studiów, oraz dowód osobisty, stwierdzający przynależność narodową.

Poległ bohaterską śmiercią w walce o Cytadelę

Jak dowiadujemy się, Wegner Jerzy, uczeń introligatorski zamieszkały w Poznaniu przy ul. św. Marcina 64 m. 29, zginął również śmiercią bohatera w dniu 22 ubiegłego miesiąca, w czasie walk o Cytadelę.

Wolna Trybuna Czytelników

Nie czas na spacer...

Skończyły się sławne branki niemieckich „Arbeitsamtów”. Znikły ostre zarządzenia, które zawsze godziły w nasze polskie pochodzenie i które podkopywały najprymitywniejsze warunki bytowania. Obecnie każdy z nas z rozkoszą i zadowoleniem powitał zarządzenie polskich władz. Z niedowierzaniem wprost i jakby w półśnie przesuwają się przed oczyma polskie słowa i zdania. Nareszcie!... To, co każdy nosił w głębi serca, co pieścił w myślach, stało się rzeczywistością. I dzisiaj każdy z nas, każdy, kto czuje się Polakiem winien czynem wykazać, że pragnie i chce pracować nad odbudową Rzeczypospolitej Polskiej, która do niedawna zdawała się być utopią. A jednak?... Oko bezstronnego widza obserwuje pewnego rodzaju ociężałość i jakby apatię. Przechodząc ulicami miasta zauważa się liczne grupki ludzi, które przyglądają się, jak nieliczna garstka zmagą się z rozrucaniem ścian, grożących zawaleniem czy też z usuwaniem gruzów. Młodzieńcze, twoje miejsce jest na razie wśród owych grup, które usuwają ślady wojny. Nie czas na spacer i na pogawędkę!

„Dlaczego miasto nie jest jeszcze należycie aprowizowane?” To zdanie słyszy się bardzo często. Każdy przyzna, że kwestia wyżywienia jest dominantą poczynań władz. Musimy zdać sobie spra-

wę z tego, że aprowizacja miasta w lwiej części zależy od nas samych. Najpierw usuńmy gruzy, naprawmy tory kolejowe, sieci telefoniczne, a wówczas i żywność dotrze do każdego. Własną pracą, tężnością własnych muskułów i dobrą wolą możemy szybko i sprawnie najbardziej palące kwestie załatwić. A zatem do pracy!!!

Wśród gruzów można zauważyć pewne przedmioty na pierwszy rzut oka bezwartościowe. Jednak rzeczy owe da się należycie wykorzystać jako surowiec do przeróbki. Nie niszczone są zatem papiery i książki, zbierające rzeczy żelazne, blaszane lub t. p. Niech nic się nie zmarnuje. Wykorzystajmy wszystko, co jest przydatne przy odbudowie naszych zniszczonych miast. Racjonalność jedynie i mrówcza praca ułatwią nam odbudowę Polski.

Cy bramy domów muszą być zamknięte?

Przez cały czas okupacji hitlerowskiej bramy naszych domów były nocą otwarte, aby umożliwić różnym partyjnikom, gestapowcom itd. przeprowadzanie rewizji u Polaków. Ostatnio także ze względu na działania wojenne. Ale czy teraz ma tak pozostać? Gdy zaplanował u nas spokój, gdyśmy odzyskali tak dawno oczekiwaną wolność, musimy troszczyć się o nasze mienie. W piwnicach znajdują się nasze drobne zapasy artykułów pierwszej potrzeby. Czyż mamy pozwolić, by pierwszy lepszy złodziej nam je skradł? A. J.

Życia Wielkopolski

W Obornikach i powiecie powołano do życia 3 spółdzielnie rolnicze

Jak donosi „Polpress” również i w Obornikach życie powraca do normalnego stanu. Miasto oswobodzone po 3 dniach walk. Na skutek działań wojennych ucierpiał jedynie Rynek oraz okolica ul. Łukowskiej.

Obecnie organizacja życia w mieście oraz na prowincji jest w pełnym toku. We wszystkich miastach powiatu obornickiego odbyły się wiece, na których przemawiał starosta powiatowy ob. Pleśniewski, przedstawiając założenia Rządu, sprawę reformy rolnej, organizacji pracy, szpitalnictwa i szkolnictwa. Na terenie powiatu wybrano już miejskie i gminne Rady Narodowe.

Również rozwija się ruch spółdzielczy. Założono spółdzielnie rolnicze w Obornikach, Rogoźnie i Murowanej Goślinie. Sprawy rolnicze powierzono obywatelowi inżynierowi Rulczyńskiemu, którego z ramienia starosty zamianowano komisarzem siewnym. Wszystkie majątki powyżej 100 ha jak i gospodarstwa poniemieckie zabezpieczył komisarz ziemski.

Na terenie powiatu otwarto 39 szkół powszechnych. Zapisy do szkół średnich są w toku. W Parkowie w tych dniach poświęcono kościół parafialny.

Spółceństwo obornickie urządziło zbiórki produktów żywnościowych na rzecz ludności Poznania. Zebrano 5 wozów ciężarowych produktów. Dalsza zbiórka jest w toku.

Szamotuły

podają Poznaniowi pomocną dłoń

W numerze 13-tym naszego pisma podaaliśmy pierwszą wiadomość z Szamotuł. Obecnie możemy się z czytelnikami podzielić dalszymi wiadomościami, jakie z terenu szamotulskiego przynosi „Polpress.”

Burmistrzem Szamotuł został obywatel Polus. Równocześnie utworzona w Szamotułach Powiatowa Rada Narodowa, składająca się z burmistrzów i wójtów powiatu, pracuje pod kierownictwem ob. starosty Scholla. Na terenie całego powiatu jest już czynne szkolnictwo. Inspektorat szkolny objął ob. Kaczmarek. Odbyły się już egzaminy do gimnazjum, gdzie 5 bm. rozpoczęła się normalna nauka. Również podjęły pracę wszelkie organizacje społeczne i polityczne.

Władze i społeczeństwo szamotulskie postanowiły przyjść naszemu miastu z pomocą. Urząd Gospodarczy w Szamotułach dostarczył Poznaniowi 1000 kg mąki żytniej, 400 kg cukru, 50 kg masła oraz 180 kg białego oleju. Miejscowość Koźle licząca 300 mieszkańców wysłała dla naszego miasta pełen wóz żywności. Obywatel Heckert — mieszkaniec Szamotuł ofiarował poznańskiemu Wojewódzkiemu Urzędowi Aprowizacyjnemu 28 sztuk bydła.

Na terenie miasta zaczyna się rozwijać również ruch kulturalny. 3 bm. urządzono koncert muzyki polskiej zorganizowany staraniem Wydziału Informacji i Propagandy.

W Śremie jest już gaz i elektryczność

Ze Śremu „Polpress” przynosi następującą wiadomość: Po oswobodzeniu miasta przez Armię Czerwoną zakłady użyteczności publicznej „Gazownia i Elektrownia” zostały uruchomione.

Apro wizację dla ludności zapewniono systemem kartkowym. Życie powraca do normalnego stanu. Fabryka maszyn rolniczych obywatela Malitowskiego zatrudnia 50 pracowników i należy się liczyć z tym, że wkrótce pracować będzie w pełnej obsadzie 300 ludzi.

Młyn, piekarnie, rzeźnictwa pracują pełną parą. Na terenie miasta powstał Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Metalowego.

Gostyń dostarczy żywność Poznaniowi

W dniu 6 bm. zwołano w Gostyniu pierwszą Radę powiatową. Treścią obrad było sprawozdanie dotychczasowej Rady, oraz wybór nowej. Rada powiatowa z przewodniczącym ob. Beczkiewiczem na czele ukonstytuowała się zaraz na drugi dzień po wyjściu okupantów. Dzięki sprężystej działalności Zarządu zdołano w szybkim tempie pchnąć życie gospodarze na właściwe tory. Ze sprawozdań poszczególnych działów wynika, że życie powiatu idzie normalnym trybem. W ciągu pięciu tygodni zdo-

Pilkarze poznańscy jako pierwsi

wznawają działalność sportu na terenie Poznania

Wraz z szeregiem organizacji jakie rozpoczęły działalność na terenie naszego miasta, rozpoczęli pracę również i sportowcy poznańscy. Z inicjatywy działaczy sportowych z czasów przedwojennych odbyło się w dniu 6 bm. zebranie konstytucyjne Poznańskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej. Z ramienia zarządu miasta udział w zebraniu wziął referent sportowy porucznik Dembiński. W dłuższym referacie porucznik Dembiński dał wyraz swemu zadowoleniu, że piłkarze poznańscy jako pierwsi podjęli kroki w celu wznawienia działalności sportowej, mającej w naszym mieście chlubne karty przeszłości. Z kolei referent omówił stan urządzeń sportowych w mieście i wskazał drogi do podjęcia prac w klubach, zapewniając, że władze lokalne w miarę możliwości będą popierać zamierzenia sportowców.

Po obszernej dyskusji wybrano tymczasowy zarząd Poznańskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej w następującym składzie: mecenas Seydlitz Bogusław — prezes; Marcinkowski Józef — wiceprezes i przewodniczący W. G. i D.; Cerba Waclaw — wiceprezes i przewodniczący W. S. S.; Skrzypczak Edmund — sekretarz; Nowak Zdzisław

— zastępca sekretarza; Szumiński Maksymilian — skarbnik; Ślebioda Władysław — kapitan sportowy; Nowak Jan — referent wykształcenia; Lipiński — gospodarz; Rogala — kronikarz. Do Wydziału Gier i Dyscypliny wybrano: obywateli Olejnika, Kozłowskiego, Kosmowskiego i Grzegorzewicza.

„W dniach odrodzenia sportu poznańskiego”, który się niebawem odbędzie, postanowiono wziąć udział. W tym celu wzywa się byłych działaczy sportowych, do rozpoczęcia prac nad zorganizowaniem klubów i zgłoszenia swego udziału w Zarządzie Poznańskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej przy ul. Chełmońskiego 1. Jednocześnie należy zarejestrować działalność klubów u referenta sportowego przy zarządzie miasta ul. Matejki 48-49. Zgłaszać należy: skład zarządu, ilość członków klubu oraz ilość drużyn piłkarskich.

Zarząd Okręgu apeluje do wszystkich sportowców o wskazanie miejsc celem odpowiedniego przechowania sprzętu sportowego. Wszelki zbędny materiał sportowy można składać w zarządzie okręgu.

Wobec dużych zadań, jakie oczekują poznański sport, zarząd liczy na pełne poparcie jego wysiłków przez społeczeństwo.

Zarządzenie o wydawaniu Kart żywnościowych

Zarząd Miejski w Poznaniu — Urząd Zaopatrzenia wydał następujące ogłoszenie dotyczące wydawania kart żywnościowych:

Zaopatrzenie w żywność i artykuły codziennego użytku przysługuje zasadniczo ludności pracującej nierolniczej oraz tym niepracującym, którym z poczucia sprawiedliwości społecznej należy się opieka Państwa. Zaopatrzenie obejmuje również rodzinę pracownika, przy czym za członka rodziny uważa się:

1. żonę, 2. dzieci do lat 16-tu i wyżej, jeśli uczęszczają do szkoły, 3. matkę jednego lub drugiego z małżonków, jeśli mąż jest niezdolny do pracy, 4. ojca jednego lub drugiego z małżonków, jeśli ukończył 55 lat lub jest niezdolny do pracy, 5. rodzeństwo małoletnie lub niezdolne do pracy, będące na wyłącznym utrzymaniu pracownika.

Osoby wymienione w punktach 3, 4 i 5 mogą otrzymać zaopatrzenie tylko w tym wypadku, o ile żyją we wspólnym gospodarstwie domowym z pracownikiem. Przewidziane są również kartki dodatkowe zaopatrzenia dla dzieci w mleko i inne artykuły. Zaopatrzenie nie jest jednakowe dla wszystkich. Karty otrzymuje się według kategorii zakładu pracy zależnie od ważności zakładu dla potrzeb wojny i gospodarki państwowej. Za rolnika uważa się właściciela, posiadającego ponad 2 ha ziemi.

Karty żywnościowe wydaje się za pośrednictwem zakładu pracy. Na podstawie złożonych oświadczeń, zakład pracy sporządza w 4 egzemplarzach „Zapotrzebowanie kart żywnościowych” i składa je w Miejskim Urzędzie Zaopatrzenia, Matejki 48/49, pokój 123 do dnia 24 każdego miesiąca na miesiąc następny.

Poszczególne drobne zakłady pracy składają zapotrzebowanie na karty za pośrednictwem swoich centralnych organów i związków (szkoły powszechne przez Inspektoraty, średnie przez Kuratorium, rzemieślnicy przez Cechy, duchowieństwo przez Kurie, kupy drobni zatrudniający do 10-ciu pracowników przez Związek, wolne zawody przez zrzeszenia zawodowe itp.).

Zamiejscowa młodzież szkolna otrzymuje karty na podstawie zaświadczenia z gminy, że nie korzysta z kart w miejscu stałego zamieszkania i opiekunowie nie posiadają gospodarstwa rol-

łano uruchomić 93 szkoły (na 94 w całości), szpital i tym podobne. Również dział aprowizacji stanął na wysokości zadania. Dzięki doskonałej gospodarce Gostyń będzie mógł wydajnie pomóc Poznaniowi w zaspokojeniu jego potrzeb aprowizacyjnych.

W obradach brał udział Komendant Wojskowy Gostynia.

Pomóżmy szpitalom wojskowym zaopatrzyć się w sprzęt!

Prezydent miasta inż. Maciejewski wydał następującą odezwę:

Obywatele!

Żołnieź rosyjski i polski w krwawych zmaganiach wytycza nasze zachodnie granice. I my ze swej strony musimy małą daniną przyczynić się do powalenia naszego odwiecznego wroga.

Szpitala rosyjskie i polskie są przepelnione rannymi lecz brak wszelkiego sprzętu szpitalnego jak i wszelkiej bielizny utrudnia leczenie naszych braci. Naszym obowiązkiem jest ten stan rzeczy usunąć. Wzywam

nego ponad 2 ha. Poza tym uczniowie składają w szkole formularze potwierdzone przez administratora domu. Zapotrzebowanie kart szkoły składają zbiorowo za pośrednictwem Inspektoratu, Kuratorium lub Szkoły.

Inwalidzi o niezdolności do pracy powyżej 50 procent, emeryci, starcy, chorzy i kobiety samotne, mające na utrzymaniu własne dzieci do lat 16-tu, otrzymywać będą karty przez swoje zrzeszenia, a osoby niezrzeszone w Miejskiej Opiece Społecznej na podstawie „wniosku” i „oświadczenia” popartego świadectwem emerytalnym lub urzędowego lekarza miejskiego (chorzy). Służba domowa zatrudniona u pracowników otrzyma karty na podstawie indywidualnego zgłoszenia pracodawcy. Niezatrudnieni uchodźcy i repatrianci otrzymują karty na okres pierwszych dwóch miesięcy na zgłoszenia przez Opiekę Społeczną, w wyjątkowych wypadkach indywidualnie. Wszelkie zaświadczenia konieczne do sporządzenia „zapotrzebowania kart żywnościowych” przechowywane być muszą w zakładach pracy dla kontroli. Każdy pracownik i członek rodziny ma prawo tylko do jednej karty żywnościowej. Osoby korzystające z całodziennego wyżywienia (Szpitale, Internaty, Pensjonaty itp.) — z kart żywnościowych korzystać nie mogą.

Wydawanie kart.

Karty na okres od 12 marca 1945 r. począwszy wydawane będą w terminie od dnia 10 marca rb. w Miejskim Urzędzie Zaopatrzenia, Matejki 48/49 pokój 123.

Przekroczenie terminu składania zapotrzebowania na karty lub odbioru kart spowoduje utratę prawa do kart w danym miesiącu. W wyjątkowych wypadkach życiowo usprawiedliwionych decyduje indywidualnie Miejski Urząd Zaopatrzenia — opóźnienie jednak nie może być dłuższe od 3-ch dni. Przy odbiorze kart żywnościowych należy przedłożyć upoważnienie zakładu pracy do odbioru kart oraz dowód osobisty. Przy zgłoszeniach indywidualnych — pokwitowanie i dowód osobisty swój i osoby, dla której odbiera się karty z upoważnienia.

Za Prezydenta Miasta:
(—) Bonifacy Trinschek.

więc wszystkich Obywateli aby każdy choć drobnym darem przyczynił się do ulżenia doli rannych.

Wszelki sprzęt szpitalny, narzędzia lekarskie i wszelką bieliznę pościelową, prześcieradła, koce, ręczniki, bandaże itd. proszę składać w administracji szpitala wojskowego, (gmach hotelu „Polonia”) wejście boczne od ul. Grunwaldzkiej 16.

Liczę na to, że Obywatelki i Obywatele miasta Poznania nie zawiodą naszych rannych i darami przyczynią się do wyposażenia szpitali wojskowych.

Prezydent Miasta (inż. Maciejewski).

Poranek artystyczny

Aby pomóc „Rodzinom Wojskowym” oraz rodzinom jeńców wojennych artyści poznańscy pod kierownictwem Mariana Leszczyńskiego urządzają w dniu 18 marca br. Poranek Artystyczny. Na program złożą się: recytacje, muzyka, śpiew, tańce.

Obywatele przybyciem swym otrą lzy wdowom i sierotom po poległych bohaterach. Bliższe szczegóły w afiszach.

Z urzędu Stanu Cywilnego

Dnia 8 bm. zgłoszono 19 urodzeń chłopców i 9 urodzeń dziewcząt.

Do księgi zgonów zgłoszono 3 bm. następujące osoby: Joks Kazimierz, Kubiak Czesław — pielęgniarz; 4 bm.: Grzeszkowski Hieronim; 5 bm.: Pawłowski Jan, Hojnańska Mirosława; 6 bm.: Trute Joachim — mistrz stolarski, Borowska Katarzyna, Kaczmarek Marcin — krawiec, Rossa Władysław — mistrz piekarski; 7 bm.: Waligóra Stanisława — gospodyni, Kaminiczna Antonina, Jakubowski Zygmunt — garncarz, Jackowski Ignacy — robotnik, Rosik Stanisława, Kryk Stanisława, Kazus Maria, Bączkowski Józefat — stolarz, Juszcak Mirosława, Michalski Józef — stolarz.

KOMUNIKATY

— Polska Partia Socjalistyczna mieści się w gmachu przy ul. Spokojnej 24 i 24a. Sekretariat PPS. czynny jest od godziny 9—12 i od 14—17 codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt. Zapisy na członków dokonuje się w sekretariacie PPS.

— Miejski Komitet Opieki Społecznej apeluje do wszystkich obywateli i obywaterek miasta Poznania, aby ofiarowali swój wolny czas dla charytatywnej współpracy. Zgłoszenia przyjmuje się codziennie od dnia 12. bm. od godz. 10 do 12 przy ul. Chełmońskiego 2, pokój 124. — Uprasza się o krótki życiorys i wnioski w dwóch egzemplarzach.

Miejski Komitet Opieki Społecznej.

— Liceum Handlowe i Administracyjne. Egzamin wstępny do Liceum Handlowego i Administracyjnego odbędzie się w poniedziałek, dnia 12-go marca 1945 o godz. 8-jej w gmachu szkolnym przy ul. Słowackiego 58-60.

Na egzamin należy przynieść papier, pióro i atrament.

Dyrekcja Liceum Handlowego i Administracyjnego otworzy również klasę drugą dla byłych uczniów Miejskiego Liceum Administracyjnego i Liceum Handlowego Izby Przem.-Handlowej w Poznaniu pod warunkiem zgłoszenia się odpowiedniej liczby kandydatów.

Warunkiem przyjęcia jest promocyjne świadectwo do klasy drugiej. Zgłoszenia przyjmuje Sekretariat Szkół Handlowych w Poznaniu, ul. Słowackiego 58-60 w godz. urzędowych od godz. 9—12 oraz 14—16.

Dyrekcja
Liceum Handlowego i Administracyjnego

— Stowarzyszenie Techników w Poznaniu wzywa swych byłych członków oraz wszystkich techników wszelkich specjalności fachowych na zebranie, które odbędzie się w niedzielę dnia 11 marca 1945 o godz. 11-tej na sali „Strzechy” przy ul. Sew. Mielżyńskiego 23.

Wszystkich techników czekają wielkie zadania przy odbudowie Państwa Polskiego, przeto obowiązkiem naszym jest stworzenie silnej organizacji fachowej.

— Zarządzenie w sprawie spędu koni i rejestracji wozów z uprzężą. Celem uaktualnienia ksiąg ewidencyjnych, wozów i uprzęży zarządza według niżej ustalonych planu spędu koni. Właściciele koni zamieszkujący w rejonach poszczególnych Komisariatów zgłaszają się na odpowiednich punktach zbiorczych. W tym celu wyznaczam Komisję Rejestracyjną Koni, która przeprowadzi:

1. rejestrację wszystkich na terenie miasta znajdujących się koni;
2. wydanie nowych dowodów tożsamości koni (Pferdepass), wydane przez władze okupacyjne niemieckie na wszystkie konie w wieku od 1 roku do najstarszych są ważne do dnia rejestracji i mają być przedłożone przez właścicieli koni, doprowadzających swe konie na spęd przed Komisję Rejestracyjną;
3. rejestrację wozów i uprzęży na podstawie ustnego zeznania.

Ustalam następujące punkty zbiorne i daty spędu koni:

Rynek Łazarski dnia 11. III. 1945, godz. 8.30: Komisariat I — Śródmieście.
Komisariat II — Łazarz-Górczyn,
Komisariat IX — Ostrobróg, Osiedle Grunwaldzkie, Junikowo, Fabianowo.

Rynek Wildecki dnia 11. III. 1945, godz. 14: Komisariat III — Wilda,
Komisariat IV — Dębiec.

Rynek Jeżycki dnia 12. III. 1945, godz. 8.30: Komisariat VI — Solacz, Gołęcin, Winiary,
Naramowice, Podolany,
Komisariat VII — Jeżyce,
Komisariat VIII — Ławica, Ławica wieś,
Krzyżowniki, Strzeszynek, Psarskie.

Rynek Śródecki dnia 13. III. 1945, godz. 8.30: Komisariat V — Śródka, Osiedle Warszawskie,
Antoninek, Zieloniec, Żegrze, Rataje, Staroleka, Kobylepole, Głuszyna,
Komisariat X — Główna,
Komisariat XI — Krzesiny, Szczepankowo.

Właściciele koni zamieszkałi na terenie gmin wcielonych przez władze okupacji niemieckiej do Miasta Poznania, a nie wymienieni w wyżej podanym planie spędu zgłaszają się na najbliższe dla siebie punkty zbiorne.

Po przeprowadzeniu rejestracji konie nie posiadające „Tymczasowego dowodu tożsamości konia” przejdą na własność Taboru Miejskiego a właściciele zostaną pociągnięci do odpowiedzialności.

Milicja Miejska i organa kontrolne miejskie otrzymały upoważnienie do przeprowadzenia kontroli o wypełnieniu obowiązku rejestracji.

(—) Kędzierki, Wiceprezydent Miasta.